

VERSENY A TÁRSADALOMBAN – VERSENY AZ ISKOLÁBAN

Fülöp Márta
MTA Pszichológiai Kutatóintézet
ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Fakultás
fmarta@mtapi.hu

A Magyarországon mintegy két évtizede kezdődött politikai, gazdasági és társadalmi átalakulások egyik kulcsfogalma és jelensége a versengés és verseny. A magyar társadalomnak, mint más poszt-szocialista országnak, a függőség kultúrájából a vállalkozás kultúrájába kellett átlépnie (Crawford and Foster, 2001), a biztonság társadalmából a lehetőségek és kihívások társadalmába (Flanagan és mtsi, 2003), amelyben a verseny lehetővé teszi mind a győzelmet, mind a veszteséget. Ezek a változások a versengéshez fűződő viszonyt, annak megítélését is átalakították, és ma már senki sem kérdőjelezi meg, hogy a fiatal generációt fel kell készíteni arra, hogy egy versenyen alapuló társadalomban (nemcsak Magyarországon, de globális értelemben is) sikeresen tudjon részt venni.

Az egyén versenyképességét nagyon sok szempontból meg lehet közelíteni. Fel lehet például sorolni különböző tudásfajtákat és készségeket, illetve a személyiségre jellemző tulajdonságokat, amelyek hasznosak lehetnek egy versenyre alapuló világban. A jelenlegi előadás azonban elsősorban a versengés mint tulajdonság és a versengés mint magatartás szempontjából közelíti meg ezt a kérdést és azt vizsgálja, hogy – nemzetközi összehasonlításban – miként látják középiskolások, egyetemisták és pedagógusok az iskola szerepét a versengésre való felkészítésben, milyen versengés jellemzi a magyar középiskolás és egyetemista korosztályt.

Az előadás a konstruktív versengés fogalmának és feltételeinek ismertetésével fejeződik be és átgondolja, hogy miként járulhat hozzá az iskola ahhoz, hogy a társadalom számára sikeresen és konstruktívan versengő tagok nevelődjenek.